

JLS-Nytt

Jämtlands Lokalhistoriker och Släktforskare

Nr 4 - 2015

Årg. 36 Nr 143

---

*Kyrkoherde Olof Nordensson, son till
Kronolänsman Jonas Nord och h. h. Anna Pehrsson*

Kyrkan i Resele

Ordförande

Kerstin Ellert, Näcksta 276
830 23 Hackås, 063-77 02 21
kerstin.ellert@nacksta.com

Vice ordförande

Ingegerd Richardsson
Sollidenv. 73, 831 43 Östersund
063-12 30 52
ingegerd.richardsson@gmail.com

Sekreterare

Pia Björnhed, Allégatan 20 K
831 37 Östersund, 063-10 27 76
pia@bjornhed.se

Kassör

Maud Tornving, Nyponvägen 21
831 62 Östersund, 063-10 19 41
maud.tornving@telia.com

Ledamöter

Kerstin Grahn Brogränd 22 A,
831 41 Östersund
063-51 94 25
kerstin.e.grahn@gmail.com

Kurth Malmberg, Gärde 220
834 98 Brunflo, 063-205 92
kurthmalmberg@hotmail.com

Bo Svartholm, Frimans Väg 18
832 54 Frösön, 063-442 86
jamtrotter@gmail.com

Ersättare

Brita Brännström, Hallonv. 27
831 62 Östersund, 063-12 62 25
hob.brannstrom@spray.se

Wido Lith, Räntmästarv. 6,
832 44 Frösön, 063-51 37 19
wido_lith@hotmail.com

Hans Widmark, Per Magners väg 21
832 96 Frösön, 0706-571 223
eli.widmark@habelia.se

Om ni ändrar adress för post eller mail, eller önskar tidsskriften som PDF-dokument (i färg) istället kontakta kassören (se ovan).

Revisorer

Villy Wiklund, 063-12 03 81
Örjan Löf, 063-51 93 88

Revisorsuppleant

Elsa Åsberg, 063-12 08 18

Redaktör o webbredaktör

Bo Svartholm, Frimans v 18
832 54 Frösön
063-442 86, 070-627 6073
jamtrotter@gmail.com

Redaktionsgrupp

Inger Jonasson, Roddarv. 14 C
831 52 Östersund, 070-518 5548
inger.jonasson@comhem.se

Margareta Olsson, Ärtvägen 120
831 62 Östersund, 063-12 15 47
margareta.olsson@lillsjon.net

Valberedning

vakant

Träffvärdar

Gun-Marie Blomqvist, 063-12 33 91
Inger Jonasson, 070-518 5548
Elisabeth Jämtning 063-304 84
Elsa Axelsson 063-12 35 94
Rolf Olsson 070-393 4113

Programgrupp

Eva Sundin 070-689 92 62
tangtorpet@home.se
Kerstin Ellert, se ovan
Monika Kämpe 063-100 797
073-098 26 94 kamsgato@gmail.com

Medlemsavgift 2016

Fullbetalande medlem 200:-
Familjemedlem och ungdom
(under 25 år) 50:-
JLS plusgiro 28 91 92-7 samt
bankgiro 715-6706.

Sid

- 3 Ordföranden har ordet**
4 Biografi över barnen till Jonas och Anna Nord
9 Rapport från släktforskar-dagarna i Nyköping
10 Presentationer
12 Kommande program

Hemsidesadress

www.genealogi.se/jamtland

Besöksadress:

Landsarkivet,
Arkivvägen 1, ÖSTERSUND

Postadress: c/o Riksarkivet,
Landsarkivet, Arkivvägen 1, 831 31
ÖSTERSUND

JLS-Nytt utkommer 4 gånger/år, cirka den 20:e i månaderna februari, maj, augusti och november. Artiklar, efterlysningar mm skickas till någon i redaktionsgruppen via e-post eller vanlig post. OBS! Ange alltid källorna till de inskickade artiklarna.

Tips och idéer om innehållet tages tacksamt emot.
Manusstopp till nästa nr är 20 januari 2016.

Eftertryck av texter endast med författarens tillåtelse.
Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insända bidrag.

Upplaga 285 ex

Ansvarig utgivare är Kerstin Ellert
Näcksta, Hackås
Redaktör: Bo Svartholm, Frösön
Tryck: Daus tryckeri Östersund

Ordföranden har ordet

Tänk vad fort det går! Nu är det snart jul igen. Vi avslutar som vanligt JLS-året med ett trivsamt julmöte. Den här gången kommer Kajsa-Greta Thofelt att berätta om julseder. Ett passande ämne! Vi serverar som vanligt också glögg och skinkstut. Om du vill bidra med vinster till vårt lotteri på julmötet så är du välkommen att ta med dem.

Det har varit ett innehållsrikt släktforskarår. Många trevliga föredrag och utflykter. Även många samarrangemang med Landsarkivet. Landsarkivet är en guldgruva för oss forskare. Där kan vi hitta sådant som ännu inte är digitaliserat och där kan vi träffas över en kopp fika och diskutera med andra släktforskare. Kör man fast är det en god hjälp att få råd av någon annan forskare som inte stirrat sig blind på saken, fastnat och som kan hitta någon utväg vidare.

Vi släktforskare är ett hjälpsamt släkte – vi hjälper gärna varandra gratis. Det är ju roligt att lösa problem. Tillsammans har vi löst många svåra släktrelationer.

På släktforskarlagarna i Nyköping i augusti fanns möjlighet att topsa sig för DNA. Många tog chansen att göra det där för att slippa skicka efter material och sedan topsa sig själv hemma. Även jag föll för detta och nu har jag fått mina första resultat på mailen. Ett namn som dök upp högt upp bland mina träffar var Jan Granath som sköter sidan ”Släktforskning för nybörjare” på Facebook. Jag hade träff på honom som 2-4 kusin. Redan samma dag hittade vi en gemensam ana långt bak i tiden Lars Ravaelsson född 1490 i Grangärde (W). Jag har även Lars Ravaelssons farfar Mattes Arvidsson född 1440 i Grangärde och jag har härstamning från både hans son Rafael (Lars Ravaelssons far) och hans son Arvid. Det är intressant att se att ens egen forskning stämmer med verkligheten. Jan Granath och jag har även flera andra träffar gemensamt. Nu gäller det att forska vidare på de andra som jag har gemensamt DNA med. Det lär bli ett intressant och roligt, men idogt arbete den närmaste tiden.

Bosses hörna

Vill kommentera lite vad Kerstin skrivit om släktforskarlagarna och vad som hänt senare.

ArkivDigital har inget emot att vi alla prövar deras nya försöksversion av programvaran. För att ta ned denna går vi med Internet till arkivdigital.se/online/preview. I den finns bl a 1950 år folkräkning med sökfunktion. Den nya programvaran fungerar för Windows 7, 8, 8.1 och 10, på MAC OS X 10.8 eller högre, och på Linux Intel/AMD. Man använder samma inlogg som till den gamla versionen.

Dannbergdata.se har kommit ut med en version, vers 4.0, av **MinSläkt**. Den inre representationen av bokstäver har moderniserats till ”Full Unicode-support”, vilket innebär att man kan använda främmande språks speciella bokstäver om man byter språk och ev. tangentbord. Detta innebär dock att tidigare versioner av MinSläkt inte kan öppna och läsa släktarkiv sparade med MinSläkt 4. Däremot kan MinSläkt 4 öppna och läsa släktarkiv sparade av tidigare versioner. Andra förändringar är nu att det är möjligt att spara utskrifter av rapporter och även diagram som PDF-filer. Efter cirka 16 versionsförändringar, utan extra uppdateringskostnader, tar nu företagaren ut 150 kr för en uppdatering och 450 kr för nyköp.

Kerstin Ellert

Vid förra årsmötet beslutades det om höjning av årsavgiften för 2016, bl a på grund av dubbelt porto för utskick av JLS-nytt. Medlemsavgiften för 2016 är 200:- för helbetalande medlem och 50:- för familjemedlem. Du kan redan nu betala in årsavgiften för 2016. Inbetalningskort kommer att skickas ut med tidningen i februari 2016 till de som då inte har betalat för 2016.

Föreningen DIS utvecklar ju en ny version av **Disgen** nu i vinter och kommer antagligen ut under 1. a kvartalet 2016 under beteckningen DISGEN 2016. Många personer i DIS får tillfälle att testa programmet och skicka in kommentarer (beta-testning). När programmet äntligen utges kommer man att lägga ut kurser om programmet.

Bo Svartholm

Biografi över barnen till Jonas och Anna Nord i åldersordning.

Fortsättning på Olle Olofsson artikel över kronolänsman Jonas Nord från föregående nummer.

Olof Nordensson

Föddes i Torvalla, Brunflo, 1794 när fadern var fältväbel i Brunflo kompani. Han började i trivialskolan på Frösön 1807, kom till Härnösands gymnasium 1813,

framgår att han haft en stor jordbruksrörelse kopplad till sin prästerligaverksamhet och lyckats samla på sig stora tillgångar som änkan ärvde. Bland annat har han lånat ut pengar till syskon och syskonbarn i Marieby och Östersund.

efter födseln.

Avled och begravdes i Härnösand 1882, fortfarande skriven i Helgum.

Följande minnesord är hämtade

Gravvård för Olof Nordensson och hans hustru

Pehr Nordensson

Pehr Nordensson

tog studentexamen i Uppsala 1818. Prästvigdes 1820. Hade olika prästtjänster i Lockne, Oviken, Sveg, Lillhärdal. Lärare vid Frösö skola 1823-1829. Gift 1829 med Catharina Christina Biberg från Härnösand, fick en son Jonas Theodor 1830 i Lillhärdal. Kyrkoherde i Hede 1834 och i Resele 1845 där sonen dör 1858. Kontraktspastor 1857. Predikade i Härnösands domkyrka 1856. Avled 9 maj 1868, begravd i Resele. En gravvård över honom restes av vänner på Resele kyrkogård 1876. Räknades som en av sin tids duktigare prästmän inom stiftet, ägde djup kristlig erfarenhet, var flitig i studier och framstående som andlig talare. Av bouppteckningen

Pehr föddes i Öster-Älven, Myssjö, 1796 när fadern tillhörde Ovikens kompani. Började i trivialskolan på Frösön 1807, kom till Härnösands gymnasium 1813, studentexamen i Uppsala 1818. Prästvigdes i Härnösand 1821 till adjunkt hos komminister Planting von Bergloo i Oviken-Hackås. Lärare vid Frösö skola 1829-1833 och Härnösands skola 1833. Hade olika präst- och lärartjänster i Torsåker, Umeå och Piteå. Blev kyrkoherde i Helgum 1836. I samband med att han sökte tjänst i Torsåkers pastorat blev hans ansökningshandlingar bortrövade, vilket innebar att hans ansökan ej beaktades trots protest. Predikade i Härnösands domkyrka 1866. Gift och fick en dotter 1846 som avled en månad

från handlingarna till prästmötet 1883:

”Med honom bortgick en liten ytterst älskvärd och fin åldring, alltför god för att hålla de tämligen styvsinta Helgumsborna i ordning och skick, ty han trodde, att det goda ändock skulle hava framgång. Kanske ej så djup som brodern Olof i Resele, eller lärd som brodern överhovspredikanten Erik i Munktorp, men spirituellt och med ett jämnmått, som var beundransvärt, då man besinnar de tunga sorger, som hans husliga förhållanden vållade honom. Hans hustru blev nämligen redan i början av deras äktenskap svagsint och ställde till den ena oredan efter den andra. Mot slutet av sin levnad blev hon dock lugnare.”

Bouppteckningen visar att Pehr liksom sina prästbröder lyckats skapa ett hem med stora tillgångar.

Sven Nordensson

Föddes i Öster-Älven i Myssjö socken 1802 när fadern tillhörde Ovikens kompani. Sven blev bonde i Rise, Lockne dit föräldrarna flyttat efter att fadern begärt avsked från Jämtlands regemente 1804. Han kallade sig till att börja med (1828) för Jonsson, senare (1839) för Nord och från 1855 även han liksom sina bröder för Nordensson. Han gifter sig med Anna Jönsdotter 1824. De får tre barn varav två dör i späda ålder. Sven är den som uppger och undertecknar bo-uppteckningen efter sina föräldrar 1853. Då kallas han för nämndeman. Svens son Jonas övertar troligen gården när Sven dör 1860. Hustru Anna dör 1856.

Erik Nordensson

Föddes troligen¹ i Rise, Lockne den 2 juli 1805. Inskrevs vid 12 års ålder i trivialskolan på Frösön. Under skolloven praktiserade han inom lantmäteri. Inskreven vid gymnasiet i Härnösand 1822, utgick därifrån med högsta betyg. Student i Uppsala 1827, prästvigd 1829, blev huspredikant hos Ryttmästaren von Schnell på Årstad utanför Stockholm. Fil. doktor med första hedersrummet och 37 betyg i Uppsala 1833. E.o. Hovpredikant 1837, ordinarie Kunglig Hovpredikant i hovförsamlingen 1845, samma år kyrkoherde på Lovö och i Drottningholm. Kyrkoherde i Munktorp, Västerås stift 1859. Teologie doktor 1860,

¹ Födelsebok för Lockne saknas för denna tid. Födelsedatum enligt gravstenen.

överhovpredikant. Känd som framstående predikant och religiös skriftställare. Engagerad i Svenska nykterhetssällskapet. Gjorde många utlandsresor. Gift två gånger, fick fyra barn med sin första hustru, som han lagligen skildes från 1850. Erik Nordensson dör i Munktorp den 2 juli 1887 av reumatisk feber och ålderdomssvaghet. För en

Erik Nordensson

mera utförlig biografi hänvisas till Västerås stifts herdaminne.

Erik Nordensson tycks ha varit en mycket begåvad och ambitiös person, men även han kunde i ungdomen visa för åldern mera vanliga beteenden, som gjorde att han kunde hamna i besvärande situationer. Han blev nämligen inblandad i en konflikt vid gymnasiet i Härnösand 1826, som höll på att få allvarliga konsekvenser. Om detta finns att läsa i Härnösands släktforskarens tidskrift "Bäfvornytt" nr 47, mars 2011. Här ges en kort sammanfattning:

Vissa elever vid gymnasiet hade under en tid känt sig trakasserade när de hade anledning att vara ute på stadens gator. Andra ungdomar, drängar och gesäller,

sökte gräl och ville slåss med gymnasisterna. I en skrivelse eleverna upprättat hänvisade de till gymnasielärarnas skyldighet att stävja bråket och att ta dem i beskydd och att de saknade faderlig tillsyn och omvårdnad. Eleverna ville därför, om inte lärarna bättrade sig, flytta till Uppsala för att där fullfölja sina studier. Skrivelsen inlämnades till biskopen, som var högste tillsyningsman för gymnasiet. Biskopen i sin tur vände sig förstas till gymnasiets rektor med skrivelsen för utredning.

Rektorn blev mäktigt förgrymmad över innehållet i skrivelsen med de anklagelser mot skolans lärare och stadens styresmän som där framfördes. Dessutom reagerade han starkt på att eleverna hade förbigått honom och lämnat skrivelsen till biskopen och inte till honom. Skrivelsen var inte undertecknad med några namn, men efter förhör som rektorn påbörjade både med gymnasisterna i grupp och enskilt, kunde han komma fram till att den som inlämnat skrivelsen till biskopen var Erik Nordensson, men att han inte varit författaren utan att många varit inblandade i skrivelsens tillkomst och att nästan alla elever gett sitt bifall till att skrivelsen inlämnades. Undantaget var någon som varit förhindrad att delta på grund av sjukdom.

Rektorn tar upp frågan med lärarkollegiet för att komma till beslut om åtgärder. Nu passar lärarna på att dra fram en massa gamla händelser, som visar hur dåligt det är med disciplinen och elevernas uppförande i klassrum, korridorer och

ute på skolgården. T ex snöbollskastning när lärarna kommer till skolan, att elever står på bänkarna och skriker när läraren kommer in i skolsalen, att de inte sitter stilla under lektionen, att de går ut under lektionen, att några på kvällstid besöker ”stadens källare och liquerkammare” och att någon fäst en snöboll i taket över den plats där läraren skulle sitta och så vidare. Fortsatta förhör både enskilt och i grupp blir resultatet. Valda paragrafer om disciplinen i skolordningen uppläses för eleverna och andra paragrafer om påföljderna blir de påmind om. Rektorn försöker hitta de mest ansvariga för att kunna utdela bestraffningar.

Efter flera kollegiesammanträden kommer rektor och kollegiet fram till att Erik Nordensson och fyra andra namngivna som bestraffning skall för all framtid avskiljas från läroverket och att utdelningar av stipendier och premier inställs detta läsår, men även en del andra åtgärder ska drabba några utpekade. Erik Nordensson drabbas hårdast trots att det inte är han som författat skrivelsen, men han var den som inlämnade den och dessutom visar det sig att han fått en varning föregående läsår för elakt uppförande, som han nu anses inte ha rättat sig efter. Som förmildrande omständighet framförs att Erik Nordensson är mycket begåvad och är skolans bästa elev, men det går inte ta hänsyn till i ett så graverande fall som detta.

Slutgiltigt avgörande i bestraffningsfrågan har biskopen i egenskap av skolans högste

tillsyningsman. Under tiden som ärendet ligger hos honom för slutgiltigt avgörande får Erik Nordensson och de fyra andra namngivna förbud att delta i undervisningen.

Biskopens beslut kommer den 10 mars 1826. Det är långt och välformulerat. Efter noga prövning med avvägningar för och emot kommer han fram till att kollegiets föreslagna bestraffningar inte ska genomföras. Bland motiveringarna skriver han t ex att ett avvisande från skolan är både vanhedrande och skulle utestänga de bestraffade från framtida möjligheter till försörjning, att det åstadkommer förtvivlan och bedrävelser för den skyldige och för oskyldiga föräldrar och anhöriga. Efter alla de varningar rektor och kollegiet redan utdelat, bör därför eleverna nu få återgå till sina klasser och delta i undervisningen och att ärendet därmed ska vara avslutat.

Som framgår har händelsen sina poänger. Vi känner igen pojcksträcken och disciplinproblemen från vår egen skolgång, men artikeln är även ett intressant tidsdokument, t.ex hur den visar på rektorns och lärarnas dåtida auktoritet. Samtidigt imponeras man av biskopens klokhets och moderna tänkande i sitt beslut. Händelsen visar kanske också att elever som är aktiva i både pojckstreck och studier ofta har framgång senare i livet. Artikeln rekommenderas till läsning i sin helhet, finns på: www.harnoforskare.se, välj Bäfvernytt nr 47, sid 14.

Elin Märta Nord

Föds den 1 juli 1810 i Rise, Lock-

ne när fadern är kronolänsman. Som vuxen använder hon efternamnet Nord. Hon gifter sig 1830 med den tre år äldre, blivande bonden på Överbyn nr 2, Samuel Pålsson i Marieby. De får åtta barn, men bara fem uppnår vuxen ålder. Samuel dör av lungsot (tuberkulos) i mars 1856 endast 49 år gammal. Då kallas han även för rusthållare. Av bouppteckningen efter sin svärmor som dör 1853 framgår att Samuel Pålsson även är nämndeman. Elin Märta dör i januari 1858 endast 47 år gammal. Äldste sonen Paulus Samuelsson tar över gården.

Sonen Paulus gifter sig 1864 som 31-åring med 40-åriga Kristina Jonsdotter² från Fugelsta nr 2. De får inga barn, men tar en fosterdotter Elin, som är dotter till Paulus bror Jonas, som blivit änkeman när Elin var ett år. När Paulus dör 1887 finns ett testamente till förmån för hustru Kristina som ensam driver gården vidare. Paulus syskon eller syskonbarn stämmer Kristina med krav på bättre rätt till fastigheten, men de förlorar i rätten. Kristina ger en månad före hon dör 1896 1000 kr i gåva till fosterdotter Elin, vilket även det protesteras mot efter hennes död. Gården säljs 1897 av sterbhusdelägarna. Nya ägare blir Per Persson och

² Kristina kommer från en gård som hennes bror drivit, men han har kommit på obestånd och Paulus Samuelsson och en kompanjon har borgat. De tvingas ta över gården som de senare säljer ut i tre delar. När Kristina dör 1896 begravs hon på Marieby gamla kyrkogård. Hon lär vara den sista som blev begravd där.

hans hustru Kerstin från Åsen i Hammerdal. De överlåter snart gården till sin dotter Kerstin och hennes man Anders Mattsson.

Enligt Erik Johannesson³ ägdes denna gård från 1611 av släkten Drake. Den delades 1699 på två gårdar. Paulus blev den siste av Drakesläkten som ägde denna halva, han var ättling i tionde rakt nedstigande led till Jämtlands reformator, landsprosten Erik Andersson i Oviken.

Anna Catharina Nord (Bengt Olofssons morfars mormor)

Föds den 5 december 1813 i Rise, Lockne när fadern är kronolänsman. Som vuxen använder hon liksom sin äldre syster efternamnet Nord. Hon gifter sig 1833/34 med jämngamle bonden Olof Persson i Solberg, Brunflo. De får fem barn varav tre blir vuxna. Hennes man Olof dör i maj 1846 och Anna Catharina blir änka med då fyra barn i livet, när hon är bara 32 år. Hennes barn är då i åldrarna tolv, åtta, fem och tre år. Kort efter det att hon blivit änka bor hon (troligen en kortare period) med barnen på Överbyn nr 1 i Marieby, där hennes syster bor med sin familj på Överbyn nr 2 (se ovan), men hon är fortfarande skriven i Solberg, Brunflo, och är så i ungefär tio år till. En dotter dör tolv år gammal 1853. Sonen Jonas flyttar 1858 till Resele där han blir dräng hos sin morbror Olof som är kyrkoherde där (se ovan om Olof Nordensson) och har en stor bondgård.⁴ När

äldsta barnet, sonen Pehr, gifter sig 1860, flyttar Anna Catharina med yngsta barnet, dotter Stina Märta, till sonen som blir bonde på en del av Bye nr 4 i Marieby. Redan 1863 lämnar sonen Pehr med familj bondelivet i Marieby och flyttar med sin mor Anna Catharina till Östersund där han blir handlare. (Finns uppgifter som säger att han blir möbelhandlare, dock antyder bouppteckningen att det är andra varor han handlat med). Efter Pehrs död 1877 visar bouppteckningen att han hunnit bli en förmögen man under sin tid som handlare.

Änkan Anna Catharina Nord dör i Östersund av nervfeber (tyfus) 1869.

Anna Catharinas dotter Stina Märta, som sedan ska bli Bengt Olofssons morfars mor, blir piga omkring 1861 hos sin kusin Paulus Samuelsson på Överbyn nr 2 under några år, innan hon gifter sig i Marieby 1866 med skraddaren Bengt Persson i Fugelsta. (Finns en separat skriven berättelse om Stina Märta och Bengt Perssons leverne.)

Källor: Personuppgifter och olika händelser har hämtats från kyrkböcker i för varje fall aktuell församling. Födelseuppgifter från födelseböcker om sådana finns, annars från husför-

med en fordran på lön 100 riksdaler. Flyttar inom församlingen omkr 1870 och klassas som "lös", men 1872 är han bonde i Höven, Resele. Gifter sig 1873, blir änkeman 1874, gifter om sig 1878. Blir indragen i någon rättsprocess (mord?) 1877, men tycks redan 1888 vara åter och är bonde på Höven nr 1 i många år. Dör 1921 och ligger begravd i Resele med sin andra hustru och en dotter bredvid sin morbror kyrkoherden.

hörslängder. För Jonas Nords tid som militär har uppgifter hämtats från generalmönsterrullor för i texten uppgivna år. Levnadsbeskrivningar för

Komplettering om Jonas Nord

I förra utgåvan av JLS-Nytt (Nr 3, 2015) fanns en berättelse om kronolänsman Jonas Nord. En fortsättning om hans barn finns här intill. Precis när förra utgåvan av JLS-Nytt gick i tryck upptäcktes mer information om Jonas Nord. Utgångspunkten för berättelsen var ett brev som Jonas skrivit 1788, men det har nu visat sig finnas ytterligare fyra bevarade brev av Jonas, alla skrivna efter det första, alltså efter hans ankomst som soldat till Stockholm. Breven finns återgivna i Lockne Hembygdsförenings Skriftserie nr 17, 1969, med kommentarer av Per Nilsson-Tannér (PN-T).

Jonas Nord berättar en hel del i de nytillkomna breven om soldatlivet under åren 1788–1789, därför känns några kompletteringar viktiga. Dessutom finns en kommentar av PN-T som kan förändra ett påstående som gjordes i förra artikeln. Allmänt förstärks intrycket av att Jonas är en duktig brevskrivare. Han använder denna förmåga inte bara för brev till sina egna anhöriga utan skriver massor av brev på uppdrag av sina mindre skrivkunniga soldatkamrater och tjänar pengar på detta. I bland har han så många uppdrag att han kan avlöna en kollega för att överta hans vaktpass för att få tid att skriva och ändå få pengar över.

Den uppgift som PN-T tar upp, som kan förändra

³ Brunflobygden, årgång 31, 1979.

⁴ Jonas är kvar på prästgården när morbrodern dör 1866 och finns upptagen i bouppteckningen

skrivningen i förra artikeln, gäller vem Jonas gifter sig med. I det första brevet där Jonas så längtar efter sin älskade, som han hoppas ska bli hans hustru, nämns inte något namn på henne. Men klart är att hon är syster till brevmottagaren Olof Pehrsson i Berge, Lockne, alltså bör hon ha hetat Pehrsson. Den han senare gifter sig med är pigan Anna Persdotter från Valne i Lockne. Enligt PN-T är Anna inte syster till Olof Pehrsson utan den syster, som Jonas längtade efter ska ha hetat Martha. Tyvärr saknas de kyrkböcker för aktuella år som skulle kunna ge upplysningar om hur det förhåller sig. PN-T uppger ingen källa för sin version. Han har kanske haft tillgång till en muntlig tradition i familjen. De kyrkböcker som finns är vigselboken och dödboken, men de visar inget om Martha Persdotter från Berge vid den här tiden. Jonas skriver i ett av breven om en piga hos Olof Perssons som heter Merta, som han hört rykten om via brev till andra soldater från Lockne. Kan det vara något som PN-T tolkat annorlunda?

Mera intressant är vad Jonas skriver om sitt liv som soldat på västkusten, dit han blev förflyttad från Stockholm redan på hösten 1788. Efter någon tid i Göteborg blev halva regementet kommenderat till Marstrand, medan Majorens, Revsunds, Bergs och Brunflo kompanier, dit Jonas hörde, blev förflyttade till Varberg och blev vaktstyrka på Varbergs fästning. Här blev de kvar till den 2 juli 1789.

I sina långa brev berättar han en hel del om livet på

fästningen. Det som framför allt beskrivs är hur dåligt de bor, ”i stenhusen som vi äro så trångt inpackade i”, och hur sjukdomar grasserar, endast en tredjedel av manskapet är friskt. Den råa dimman som smyger in från havet är kall och luktar illa och vinterklimatet är ostadigt och inte mycket bättre än i Jämtland och för att hålla värmen eldas inte med ved utan med torv, vilket ger en otäck, illaluktande rök. Detta i kombination med flitigt nyttjande av tobak och sprit är Jonas förklaring till att många drabbas av sjukdom och inte kan sköta sin tjänst, som består av vakthållning dygnet runt i pass med tre vakter per omgång. Trots att vaktstyrkan minskas till två per pass, måste de friska ställa upp frekventare för att klara behovet. Jonas lever skötsamt, nyttjar varken tobak eller sprit, och klarar sig följaktligen från sjukdomar.

Den 2 juli 1789 får Jonas och hans friska soldatkollegor återtråda marschen mot Stockholm, de sjuka lämnas kvar. Ingen från Lockne blir kvarlämnad i Varberg, däremot när de lämnar Göteborg måste fyra sjuka locknebor lämnas kvar. I Göteborg får de ett par skor, ett par strumpor och två skjortor vardera innan färden fortsätter den 8 juli. Den 19 juli anländer de till Stockholm och då har de haft en annan, längre, resväg än den de använde på hösten när de reste till Göteborg. Orsaken var att många regementen skulle förflyttas till Stockholm vid samma tid och olika resvägar måste begagnas för att alla skulle få skjuts och mat. Jonas regemente for genom Småland, Västergötland,

Östergötland och Södermanland och passerade genom städer han aldrig sett, Jönköping, Gränna, Linköping, Norrköping, Nyköping och Södertälje. Av Jonas formuleringar anar man att återfärden till Stockholm skett helt eller delvis med transporter som allmogen fått i uppgift att arrangera längs färdvägen. Det återspeglas också i den korta restiden, elva dagar innebär ca 5 mil per dag för den valda vägen. (Jonas blev senare som kronolänsman själv ansvarig för att arrangera en liknande transport från Frösön till Bräcke med 70 hästar och skindor när Jämtlands Artilleri 1809 skulle förflyttas till Härnösand. Källa: Böröns gårdsarkiv, Lockne)

Återfärden till Stockholm beskriver Jonas i det femte och sista brevet, som tyvärr är skadat och inte finns i hela sin längd. Av det sista som går att läsa framgår att en del av den styrka Jonas tillhörde fick order om förflyttning till Finland, ”emot fienderna som där inte hålla sig rodiga”. Om Jonas deltog i Finland går tyvärr inte få klarhet i. Som berättats i förra utgåvan av JLS-Nytt återfinns han i Jämtland ett år senare i juli 1790. Då är han sjuk och har en ögonskada, kanske en indikation på att han deltagit i strider mot ryssarna i Finland.

Olle Olofsson

Rapport från Släktforscardagarna 2015 i Nyköping.

Årets Släktforscardagar ägde rum i Nyköping. Det var Nyköping-Oxelösunds Släktforskarförening i samarbete med Sveriges Släktforskarförbund och ArkivDigital som arrangerade dem. Temat var "Ett gods – en värld". Det speglade det sörmländska herrgårdslandskapet där herrgårdarna och slotten ligger tätt och den tid då godsen var stora arbetsplatser, nästan en egen värld i den stora världen. Godsen, torpen, backstugorna, arrendegårdarna och statarlängorna bildade en självförsörjande enhet där anställda med många olika arbetsuppgifter fick sin utkomst.

Släktforskarförbundets riksstämma

Stämman finns på youtube på följande länk:

<https://www.youtube.com/channel/UCOxodlj8ItOaHaHzI—7y4dA>

Jag var ombud för JLS på stämman. Den genomfördes snabbt på fredagen. Det var inga kontroversiella punkter. Förbundets ekonomi är bra och den ekonomiska berättelsen godkändes av ombuden. Flera handböcker har kommit det sista året och man hoppas att de ska sälja bra och ge inkomster till Förbundet.

Diskussionen fortsätter om man ska dela upp stämman och Släktforscardagarna. Ska de vara på våren eller hösten, tillsammans eller var för sig? Nackdelen med att ha stämman i augusti är att nästan hela året gått innan den

nya styrelsen kan börja arbeta. Ska det vara nationella eller regionala samrådskonferenser varje år? Ska det vara nationella Släktforscardagar eller regionala? Detta diskuterades på stämman och informationskonferensen före stämman. Inget beslut fattades utan frågan ska utredas mer innan beslut kan tas.

Vi har nu två personer i Förbundsstyrelsen från vårt närområde: Carina Strömberg från Wilhelmina och Hjärdis Lundmark från Kyrkdal, Kramfors.

Riksarkivet/SVAR

Riksarkivets chef Björn Jordell gjorde en kort presentation av Riksarkivets organisation som omfattar bland annat sju landsarkiv samt nationella avdelningar i Marieberg, Arninge och Krigsarkivet. 500 personer arbetar inom organisationen. Björn Jordells ambition, när han tillträdde tjänsten som chef vid Riksarkivet, var att göra allt arkivmaterial tillgängligt gratis, men detta har inte kunnat genomföras. Cirka 270 institutioner (inom utbildningsverksamhet och bibliotek) har dock fått koppla upp sig gratis mot Riksarkivets tjänster som är godkända gratis av regeringen för dessa institutioner.

Riksarkivets stora nyhet under året var *Sveriges befolkning 1910*, en databas innehållande uppgifter om alla de 5,6 miljoner människor som då var skrivna i Sverige. Uppgifter redovisas med namn, bostadsort och församling, födelseår och församling, yrke

samt hushållstillhörighet.

I samband med Släktforscardagarna publicerades de första sökbara församlingarna för *folkräkningen 1930* hos SVAR. Alla personer som var skrivna i Sverige 1930 ingår i databasen. Första 179612 personerna blir nu sökbara i 254 församlingar i 7 län (Gotlands län, Göteborgs och Bohus län, Kalmar län, Uppsala län, Värmlands län, Västerbottens län, Västmanlands län).

Riksarkivet har cirka 150 miljoner bilder som man kan visa med DjVu som är ett gratisprogram som finns tillgängligt för de vanligaste datortyperna. Numera kan det inte användas av alla versioner av operativsystem och webbläsare. Riksarkivet arbetar med att utveckla ett nytt presentationsformat för de skannade bilderna som finns i SVAR:s söktjänst. Den nya tekniska lösningen kommer att fungera på datorer, surfplattor och smarta telefoner utan att man behöver ladda ner någon särskild programvara för bildvisningen. De har i dagarna gjort tester med det nya systemet och det ser mycket lovande ut och ambitionen är att den nya lösningen skall vara klar under det här året.

Arkiv Digital

Arkiv Digital visade upp sin nya programvara med sökbart register över *Sveriges befolkning 1950* och *Statistiska centralbyråns (SCB) utdrag ur födelse-, vigsel- och dödböcker* för åren 1930-1944.

(forts sid 11)

Kajsa-Greta Thofelt berättar om julseder på julmötet 1 december

Kajsa-Greta Thofelt är f.d. antikvarie på läns museet med ansvar för barn och ungdom. Hon är säkert välkänd för de flesta som besökt läns museet där hon arbetade i tjugo år, från början som värdinna och chefsvärdinna.

Kajsa-Greta är född och uppväxt i Stockholm. Hon är fil. kand. i historia, konstvetenskap, estetik och arkeologi vid Umeå universitet, men har även betyg i nordiska språk, fonetik och statistik från studier vid Stockholms högskola. För femtio år sedan flyttade hon med maken och de två äldsta barnen till Frösön där de fortfarande bor. Under arton år som hemmafru och med fyra barn kom hon naturligt att få

ett intresse för att engagera sig i skolfrågor. Hon har suttit i kommun- och kyrkofullmäktige och under tio år var hon ordförande för Frösö centerkvinnor. (Numera är hon partilös.)

Även om hon inte forskar själv så är hon intresserad av släktforskning och historia. Samhällsfrågor över huvud taget ligger henne varmt om hjärtat och hon har varit engagerad i flera föreningar, som Fredrika Bremerförbundet och Östersunds Soroptimistklubb.

Efter pensioneringen har hon varit efterfrågad som föreläsare i skolor och olika föreningar. På decembermötet kommer hon att berätta om **julseder i Jämtlands län** och om speciella traditioner och influenser från delar av Sverige.

Eva Sundin är den ena föredragshållaren den 1 febr och har valt att prata om **De bortglömda barngravarna i Apelviken i Halland**.

Eva är hängiven släktforskare sedan några år och sitter med i programgruppen i JLS. Är även med i avskriftsgruppen i Fornskriftssällskapet och aktiv medlem i Meja samt Logen Liljan 312.

Monica Kämpe är den andre föredragshållaren den 1 februari och temat är **Bortackorderas i någon utby till billigaste pris**. Monica är född och uppvuxen i Lit och är efter många år i södra Sverige, en återvändare sedan drygt 25 år. Bor numera i centrala Östersund och har innan pensionen arbetat på både läns museet/Jamtli, Föreningsarkivet och Landsarkivet, mest med den s.k. utåtriktade verksamheten.

Presentation Mia Nilsson

Jag heter Mia Nilsson och jobbar som arkivpedagog på Arkivet i Östersund, en tjänst som jag har haft sedan september 2015. Jag har dessförinnan arbetat som museipedagog på Jamtli i nära 20 år. I mitt arbete på arkivet möter jag framförallt länets elever, men samordnar även programverk-

samheten i arkivens utåtriktade arbete, bland annat After Work.

I mitt föredrag om **"Fotografier i arkiven"** den 11 januari kommer jag att visa mycket fotografier från länet, och visa på olika möjligheter med att använda bilder som källor i sin forskning. Jag visar även på hur man praktiskt går tillväga för att hitta igen bilderna i ex. Arkis.

Intresset för släktforskning har hon ärvt av sin far. På farfars sida har man stått stadigt med fötterna i den jämtländska myllan sedan början av femtonhundratalet, när Martin Simonsson Skraddare invandrade från Tynderö i Medelpad. Hennes farmor kom från Hammerdal med anor från Dalarna, och morfar hörde till den stora skara länsbor som härstammade från ätten Planting-Bergloo.

Men för henne är det mormor Adas historia som är den mest intressanta. Adas föräldrar hade båda anor från Värmland och på moderns sida från svedjefinnarna. Ada

föddes 1885 i Strömsund som näst äldst av fem syskon. De återfinns förstås i kyrkböckerna, men ännu mer i kommunens fattigvårdshandlingar, något som Monica inte hade en aning om när hon började leta efter henne i arkiven. Ännu ett bevis på att även kommunernas arkiv är guldgruvor för släktforskare.

Bengt Sandhammar kommer den 16 februari hålla ett kåseri om **Inlandsbanan - om stort och smått efter Sveriges längsta järnväg**. Persondata: Till vardags är jag kirurg vid Östersunds Sjukhus. Parallellt med jobbet har jag i många

år bedrivit ideellt arbete och kulturhistorisk forskning kring järnvägar men också inom helt andra fält till exempel om människorna i Hälsinglands finnskogar och i skogsbygderna öster om Hammerdal. Jag har skrivit tre böcker och medverkat i olika media. Gav senast ut boken **Inlandsbanan** vid sista årsskiftet

Tyda text <http://www.tydatext.se/>
För många släktforskare är det svårt att läsa gamla dokument, både de som är skrivna i vanlig stil och de skrivna i den tyska handstilen. Ibland kan man bara se några bokstäver i ett ord och därför har Åsa Petersson, i samarbete med Landsarkivet i Lund, skapat en läshjälp. Genom att skriva in de bokstäver man ser kan man få upp förslag på möjliga ord. Om du tydligt kan se hur många bokstäver det sökta ordet innehåller är det bäst att skriva för varje bokstav som du inte kan läsa tex".ll.rö". Är du osäker på antalet bokstäver kan du skriva "*ll*rö", men då får du oftast fler träffar. I just det här exemplet gör det inte så mycket, men ibland kan det göra stor skillnad. Om du behöver hjälp med det tyska alfabetet kan du trycka på "AAÄ" respektive "äää" knapparna. Bokstäverna som du får upp är inte ordnade alfabetiskt utan istället står de bokstäver som är lika varandra i närheten av varandra. Medan du

skriver får du upp ett begränsat antal träffar som börjar på de bokstäver du har skrivit. Så länge det står "Ord i tysk stil (...)" betyder det att det finns fler träffar än de som visas. Tryck Enter eller på knappen Sök för att visa alla träffar.

Släktforskardagarna - föredrag och utställningar

På lördagen var det lång kö för att komma in. Det kom 3.500 besökare under lördagen. Det var som vanligt färre besökare på söndagen.

SVT filmade vissa föreläsningar under Släktforskardagarna i Nyköping och de kommer att visas på Kunskapskanalen UR i programmet **UR Samtiden** under hösten. Samtliga program kommer efter sändning att finnas tillgängliga i UR Play. De föredrag som spelades in är: *Saltets pris – om svenska slavar i Nordafrika*, *Min europeiska familj*, *Sorgerliga saker hände – om Elvira Madigan* och *Sixten Sparre*, *Ett gods – en värld*, *Torpare*, *statare* och

backstugusittare, *Pionjärerna på Fogelstad* samt *Släktforskare med DNA* och *Tid för det meningsfulla – om tid och åldrande*. Jag lyssnade på flera av dessa föredrag - mycket bra och proffsiga.

Släktforskardagarna år 2016

Södra Västerbottens Släktforskare står som värd för Släktforskardagarna den 20-21 augusti 2016 i Umeå. Vid banketten på lördagskvällen tog deras ordförande Anna Nyberg över stafettpippen.

Boka hotell i tid om du vill åka i Umeå! Med både buss och tåg tar man sig lätt till Umeå.

Temat i Umeå blir "*Fjällen, skogarna, älvarna och människorna*".

Planeringen är i full gång och redan nu finns en hemsida och en Facebooksida. Där kommer ny information om föreläsare och utställare allt eftersom de blir bokade.

Se <http://www.sfd2016.se>

Kerstin Ellert

JLS program	dec 2015 - mars 2016	
Tid-plats	Aktivitet	Värd/Ansvarig
Medlemsmöte Landsarkivet Tisdag 1 december Kl 18.00	Julseder i Jämtland och influenser från andra delar av Sverige Kajsa Greta Thofelt berättar Julmöte med glögg och skinkstut Ta med vinster till lotteri Mer information se sid 10	Ordinarie värdar
Medlemsmöte Landsarkivet Måndag 11 januari Kl 13.00	Fotografier i Föreningsarkivet och Landsarkivet Mia Nilsson berättar Mer information se sid 10.	Styrelsen
Medlemsmöte Landsarkivet Tisdag 19 januari Kl 18.00	Föremålen berättar Margareta Olsson och Anita Brandén välkomnar er att ta med egna föremål och berätta för oss andra om dem	Ordinarie värdar
Medlemsmöte Landsarkivet Måndag 1 februari Kl 13.00	”Bortackorderas i någon utby till billigaste pris”. Monica Kämpe berättar om sin mormor De bortglömda barngravarna i Apelviken. Eva Sundin berättar Mer information se sid 10 -11.	Styrelsen
Medlemsmöte Landsarkivet Tisdag 16 februari Kl 18.00	Inlandsbanan - kåseri om stort och smått efter Sveriges längsta järnväg Bengt Sandhammar berättar Mer information se sid 11	Ordinarie värdar
Medlemsmöte Landsarkivet Måndag 7 mars Kl 13.00	Bertil och Signild Månsson från Svenstavik. En film av Jonas och Anders Teglund. Mer information i nästa JLS-nytt!	Styrelsen
Släktforskningens dag Landsarkivet Lördag 19 mars Kl 11.00 – 16.00	Öppet Hus med föredrag, information mm Mer information kommer i nästa JLS-nytt	JLS, DIS-Mitt Föreningsarkivet Landsarkivet